

Hjertepatienter er glade for at høre musik i ambulancen

Musikambulancerne dulmer angst og frygt. Det viser et netop færdiggjort forskningsprojekt.

SEAN COOGAN journalist

Når sirenen tuder, maskinerne piber, og udstyret rasler, mens ambulancen bumler af sted, kan de mange lyde i ambulancen både skræmme og stresse patienten.

Men alt det kan musik hjælpe på, viser et forskningsprojekt fra Aalborg Universitetshospital.

Forsøget har kørt i et lille års tid, hvor to ambulancer med specialdesignede højttalere har fragtet hjertepatienter til Aalborg Universitetshospital. Ud af 100 patienter foretrak de 72 at lytte til musik under ambulanceturen.

Det er hjertepatienter, som musikprojektet har været målrettet til at hjælpe. Men musikken ikke kun beroliger patienten, den kan også være livsvigtig.

»Ligger du i en ambulance med blodprop i hjertet og skal køre 100 kilometer, før du når en læge, som kan hjælpe dig, så betyder det utrolig meget, om hjertet slår 60 gange eller 100 gange i minuttet. Det er klinisk godt at være afslappet, fordi det hjælper på det syge hjerte«, fortæller ambulancechef Kjeld Brogaard fra Falck.

Dæmper stress og angst

I samarbejde med Falck har overlæge Per Thorgaard fra Aalborg Universitetshospital testet musikambulancer i yderområderne af Region Nordjylland, hvor der ofte er langt til hospitalet for hjertepatienterne.

»Man ved, at musik har en effekt i forhold til åndedrætsfrekvensen. Den sænker stressniveauet og skaber en bedre evne hos patienten til at håndtere den skræk og angst, situationen, de er i, fremprovokerer. Der er lavet mange undersøgelser om det her, som viser, at det fungerer«, siger Per Thorgaard.

Jytte Kjær Lindstrøm på 71 år kørte med en af musikambulancerne i slutningen af januar 2014, hvor hun blev hentet på grund af hjerteflimmer. Hun beskriver musikken som en hjælp, da hendes hjerte galoperede.

»Det var ret behageligt med den instrumentale musik. Det virkede afslappende og afstressende på mig«, fortæller hun.

Hun blev dog først lidt overrasket, da redderen spurgte hende, om hun ville høre musik i ambulancen: »Det har jeg aldrig været udsat for før. Det er ikke lige det, man regner med, at de spørger en om«.

Jytte Kjær Lindstrøm oplevede musikken som en effektiv teknik til at få hende til at slappe af, da hun skulle have taget blodtryk og aflæst hjerterytme i ambulancen: »Da de tændte musikken, kunne jeg mærke, at jeg begyndte at slappe mere af og kunne lukke øjnene og bare lytte til musikken«.

En positiv boble

Holdet bag projektet har håbet på at skabe en beroligende lydlokke i ambulancen.

»De specielle højttalere i ambulancens loft danner en form for lydparaply, der gør, at når patienten ligger under højttaleren, så kommer vedkommende automatisk til at fokusere på musikken fra højttalerne. Redderen sidder uden for paraplyens radius i det normale lydmiljø og bliver derfor ikke forstyrret«, forklarer Falcks ambulancechef.

»Der bliver skabt en slags lydboble, som gør, at patienten helt naturligt kommer til at fokusere på de positive lyde i stedet for de negative lyde«, siger Kjeld Brogaard.

Konceptet spiller på en særlig evne, mennesker har til at lukke forstyrrende lyde ude – den såkaldte cocktail party-effekt.

Menneskets hjerne er nemlig indrettet sådan, at selv om der er en masse distraktioner og larm omkring os, så kan vi godt fokusere på lyden fra den ene person, man meget gerne vil snakke med. Det kaldes for et lydfokus, forklarer overlæge Per Thorgaard.

Han har tidligere været med i det musikterapeutiske forskningsprojekt

Musica Humana, hvor et hold af forskere undersøgte, om musik kunne forbedre patienters hospitalsoplevelse.

»Vi valgte at overføre ideen til ambulancerne, fordi vi havde mistanke om, at det var et særligt belastet miljø i forhold til lyde og stress for patienterne«, siger Per Thorgaard.

Aalborg Universitetshospital gik derfor i gang med at undersøge lydene og lydniveauet i ambulancerne. En sygeplejerske blev sendt rundt i ambulancer over hele landet, hvor hun både optog lyd og interviewede patienterne.

»Der var en del udviklingsarbejde, inden forsøget kunne gå i gang. Først skulle vi have analyseret, hvilke lyde der egentlig er i en ambulance. Det var der nogle ingeniører fra Aalborg Universitet, som gjorde. De målte decibel, og hvor i kabinen lyden var værst. Derefter skulle vi finde musikken, som en komponist skulle lave«, fortæller Per Thorgaard.

Logistiske udfordringer

Lektor Flemming Christensen fra Sektion for Akustik på Aalborg Universitet var med til at undersøge lydene i ambulancerne.

Han arbejder til daglig med akustik og havde aldrig selv kørt med ambulance. Han startede derfor med at køre rundt på båren i flere ambulancer for at lytte til sirenen og lydene i en ambulance.

»Udfordringen i en ambulance er, at det i bund og grund er en varevogn, så der er alt muligt, som rasler og larmer. Faktisk kan man komme op på ret kraftige lyd- og støjniveauer i sådan en ambulance. Støjen kan faktisk nærme sig de 80 decibel i lydniveau, som svarer til en relativt larmende arbejdsplads i industrien«, siger Flemming Christensen og tilføjer, at man i industrien skal have høreværn på ved sådanne lydniveauer.

Et andet problem i ambulancerne er alt udstyret, som larmer en del i sig selv, når ambulancen ræser af sted. Det blev løst ved at sætte gummilister op omkring udstyret i ambulancerne.

For at realisere tanken måtte der også designes særlige højttalere, fordi musikken ikke måtte forstyrre redderne, fortæller Per Thorgaard:

»Det var vanskeligt at finde ud af, hvor musikken skulle komme fra. Hovedtelefoner fungerer ikke, når man ligger i en ambulance, for man kan ikke lide at blive udelukket fra omverdenen. Og lydpudder fungerede heller ikke, for der er mange patienter, som kaster op eller bløder«, siger overlægen, der forklarer, at løsningen i stedet blev højttalere placeret i ambulancens loft, som stråler lyden ned mod patienten med målrettet lyd.

»Samtidig styres volumen, så jo hurtigere bilen kører, des højere bliver lyden. Så resultatet er: specielle højttalere, speciel lydregulering og speciel musik«, siger Per Thorgaard.

Næste skridt er et musikkatalog

Reaktionen fra patienterne har været utrolig positiv.

»De patienter, vi kører med, er alle sammen bange, utrygge og nervøse, men lydene skaber et positivt miljø. Der er ingen tvivl om, at det gør en kæmpe stor forskel«, lyder Kjeld Brogaards vurdering af projektet.

Musikken er forsøgt holdt neutral uden for meget genrefokus, det vil sige, at der hverken er tale om klassisk musik, pop eller rock. Det er snarere en slags instrumental musik med et konstant lydflow uden store udsving.

Det næste skridt i udviklingen af musikambulancer er en målretning af musikken til de forskellige grupper af tilskadekomne, mener både Per Thorgaard og Kjeld Brogaard.

»Det er min vision, at vi får designet musik til de forskellige kategorier af patienter og de forskellige typer ulykker. Jeg ser gerne, at man får et musikkatalog svarende til et medicinkatalog, for hvis man opfatter musik som medicin, så skal det jo differentieres alt efter patienttypen«, siger Per Thorgaard.